

Bakterie przecinkowce (*Vibrio*) w wodach przybrzeżnych. Co warto wiedzieć?

Bakterie z rodzaju *Vibrio*, nazywane przecinkowcami, naturalnie występują w wodach przybrzeżnych, w środowisku słonawym, a szczególnie tam, gdzie woda morska miesza się ze słodką. Ich namnażaniu sprzyjają przede wszystkim wyższa temperatura wody oraz niższe zasolenie, dlatego ryzyko ich występowania wzrasta zwłaszcza latem podczas upałów. Mogą również występować w Morzu Bałtyckim, ze względu na jego stosunkowo niskie zasolenie.

Czym są wibriozy?

Wibriozy to zakażenia wywoływane przez bakterie z rodzaju *Vibrio* inne niż toksynotwórcze szczepy *Vibrio cholerae* powodujące cholere.

Do gatunków najczęściej związanych z zakażeniami u ludzi należą m.in. *Vibrio vulnificus*, *Vibrio parahaemolyticus* oraz rzadziej *Vibrio alginolyticus*¹.

Zakażenie tymi gatunkami może przebiegać łagodnie, ale u niektórych osób (w szczególności z obniżoną odpornością) może prowadzić do poważnych powikłań. **Objawy** zależą głównie od drogi zakażenia i mogą obejmować dolegliwości żołądkowo-jelitowe, zakażenia ran, zapalenie ucha, zapalenie spojówek, a w ciężkich przypadkach zakażenie uogólnione, czyli sepsę.

Jak można się zakażyć?

Do zakażenia bakteriami *Vibrio* może dojść:

- przez kontakt z wodą morską, słonawą lub przybrzeżną, gdy mamy:
 - otwartą ranę,
 - skaleczenie lub inne uszkodzenie skóry,
 - owrzodzenia skóry i śluzówek,
- zadrapanie lub świeże przebicie skóry.
- przez spożycie surowych lub niedogotowanych owoców morza, szczególnie ostryg i innych skorupiaków;

Do zakażenia przewodu pokarmowego może dojść również po połknięciu skażonej wody podczas kąpieli.

Jakie są objawy zakażenia?

Objawy wibriozy zależą od drogi, przez którą bakterie dostały się do organizmu.

- W przypadku zakażenia przewodu pokarmowego najczęściej występują wodnista biegunka, bóle lub skurcze brzucha, nudności, wymioty, gorączka i dreszcze. Dolegliwości pojawiają się zwykle po ok. 24 godzinach od spożycia pokarmu lub wody i najczęściej ustępują po ok. 3 dniach.
- W przypadku zakażenia przez uszkodzoną skórę, mogą wystąpić zaczerwienienie, ból, obrzęk, zwiększone ucieplenie skóry oraz wyciek z miejsca zakażenia. Bakterie mogą również powodować zapalenie ucha lub spojówek. W ciężkich przypadkach występuje gorączka, zapalenie tkanek miękkich a nawet sepsa.

Kto jest szczególnie narażony?

Większość zakażeń ma łagodny przebieg, jednak u osób z grup ryzyka choroba może przebiegać ciężiej. Szczególną ostrożność powinny zachować:

- osoby z obniżoną odpornością, w tym leczone lekami immunosupresyjnymi;

¹ na podstawie opracowania Narodowego Instytutu Zdrowia Publicznego PZH – PIB „Wibriozy - związane kompendium wiedzy dla społeczeństwa i pracowników ochrony zdrowia”

- osoby z chorobami przewlekłymi, np. cukrzycą, chorobami wątroby, chorobą nowotworową lub zakażone HIV;
- osoby w podeszłym wieku;
- noworodki, niemowlęta i małe dzieci;
- osoby po operacjach żołądka oraz osoby przyjmujące leki zmniejszające wydzielanie kwasu żołądkowego.

Osoby należące do tych grup powinny szczególnie unikać kąpieli w wodach morskich i słonawych w okresach wysokich temperatur.

Co zrobić, jeśli podejrzewasz u siebie objawy?

W przypadku wystąpienia niepokojących objawów po kąpieli w morzu lub po spożyciu surowych owoców morza, w trakcie wizyty u lekarza należy poinformować go o możliwym narażeniu. Jest to szczególnie ważne u osób z grup ryzyka.

Jak zmniejszyć ryzyko zakażenia?

Aby ograniczyć ryzyko zakażenia wibriozy należy stosować kilka prostych zasad:

- unikać połykania wody podczas kąpieli morskiej;
- nie wchodzić do wody morskiej lub słonawej z otwartymi ranami, skaleczeniami, owrzodzeniami, zadrapaniami;
- jeśli kontakt rany z wodą jest nieunikniony, zabezpieczyć ją szczelnie wodoodpornym opatrunkiem;
- po kąpieli umyć pod prysznicem całe ciało wodą i mydłem
- nie spożywać surowych ani niedogotowanych owoców morza.

Gdzie sprawdzić aktualne informacje?

Europejskie Centrum ds. Zapobiegania i Kontroli Chorób (ECDC) prowadzi sezonowe monitorowanie warunków środowiskowych sprzyjających rozwojowi bakterii *Vibrio* w wodach przybrzeżnych. Aktualne dane można śledzić w interaktywnym narzędziu, które pokazuje obszary, gdzie warunki środowiskowe mogą sprzyjać występowaniu bakterii.

Mapa dostępna jest tutaj:

Vibrio Viewer ECDC: <https://www.ecdc.europa.eu/en/publications-data/Vibrio-viewer>

ECDC publikuje również informacje naukowe i zalecenia na stronie poświęconej wibriozy oraz w tygodniowych raportach dotyczących zagrożeń chorobami zakaźnymi.

Pamiętaj!

Obecność bakterii *Vibrio* w wodach przybrzeżnych nie oznacza automatycznie, że kąpiel jest niebezpieczna dla wszystkich. Ryzyko wzrasta głównie w okresie upałów, w wodach słonawych i przy kontakcie uszkodzonej skóry z wodą. Szczególną ostrożność powinny zachować osoby przewlekle chore, z obniżoną odpornością, osoby starsze oraz małe dzieci.

Więcej informacji znajdziesz w opracowaniu „[Wibriozy - zwięzłe kompendium wiedzy dla społeczeństwa i pracowników ochrony zdrowia](#)”.